

Posudek na diplomovou práci

Autorka práce: Tereza Kubínová

Název práce: Ženský sebevražedný terorismus

Obor/Rok: MV/2024

Autor/ka posudku (oponentka práce): Anna Kotvalová

Kritéria	Definice	Max. bodů	Získané body
Hlavní kritéria			
	Výzkumná otázka, formulace problému	10	5
	Teoretický konceptuální rámec	30	12
	Metodologie, analýza argumentace	40	20
<i>Celkem</i>		80	37
Vedlejší kritéria			
	Zdroje	10	10
	Styl	5	5
	Formální kritéria	5	4
<i>Celkem</i>		20	19
CELKEM		100	56

Slovní hodnocení:

Hlavní kritéria:

Práce si kladla za cíl analyzovat ženský sebevražedný terorismus, stanovila si několik (příliš širokých) výzkumných otázek a několik (příliš širokých) hypotéz, které bohužel práce tohoto rozsahu neměla šanci potvrdit/vyvrátit. Navzdory tomu, že si autorka vybrala zajímavé a aktuální téma, které mohlo kritickou debatu o sebevražedném terorismu prohloubit či rozšířit, text bohužel selhává na několika úrovních.

Za prvé, text bohužel nepřináší vůbec nic nového a ani na to neaspiruje skrze dobře stanovené výzkumné otázky (hypotézy). Když opomenou to, že v kvalitativním výzkumu nejsou hypotézy vůbec nutné, výzkumné otázky jsou příliš základní a příliš široké. To samé platí o stanovených hypotézách. Otázky, které si text klade za cíl zodpovědět jsou naprosto základní otázky, o kterých se dočteme na prvních stránkách učebnic úvodů do studií terorismu. Hlavní výzkumnou otázkou je: „*Jaké jsou klíčové motivace, taktiky a společenské důsledky spojené s účastí žen na sebevražedném terorismu, v případech Tamilských tygřic a Černých vdov?*“ Toto konkrétní téma pokrývá velké množství literatury (které autorka bohužel opomíjí) a zabývá se přesně těmito otázkami i přesně u těchto dvou teroristických skupin. Taková výzkumná otázka by snad dávala smysl u méně „populárních“ reprezentantů sebevražedného terorismu, případně by dávalo smysl se na toto téma podívat skrze kritickou perspektivu (jak nakonec téma práce trochu „láká“). Také hlavní hypotéza „*Ženy, které se účastnily sebevražedného terorismu jako členky Tamilských tygřic a Černých vdov, byly motivovány kombinací politických, sociálních a náboženských faktorů*“ v sobě nemá zakódovanou žádnou polemiku, kterou by bylo potřeba potvrdit/vyvrátit. Tato stanovená hypotéza je základním předpokladem nejen pro veškeré studium terorismu, ale také studium jakékoliv jiného společenského fenoménu. Doplňující hypotézy pak není možné skrze takto stanovenou metodologii vůbec zodpovědět.

Současně v textu není dostatečně vysvětleno, proč si autorka vybrala právě tyto dvě teroristické skupiny, když jsou to jedny z nejvíce prominentních zástupců své kategorie (sebevražedný terorismus, který páchaly také ženy). Toto je jedním ze základních selhání, protože část zmíněných nedostatků mohlo být vykompenzováno právě výběrem zajímavějších/marginalizovanějších skupin.

Za druhé, text není podložen žádnou teoretickou perspektivou a nepracuje s žádnými teoretickými koncepty z oboru MV nebo bezpečnostních studií. Tak jak na téma nahlížím já, text by měl mít, vzhledem k výběru tématu, dvě teoretické opory: feminismus (případně postkolonialismus) v MV a (tím pádem) *critical terrorism studies*. Pokud tento směr nebyl v souladu se záměrem textu, samozřejmě se nabízí i jiné (tradiční) MV teorie či mezinárodně-bezpečnostní koncepty. Bohužel tím, že text nestojí ani na jedné větvi, selhává na základní úrovni diplomové práce.

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD Univerzita Karlova

Přestože práce obsahuje kapitolu Sebevražedný terorismus a gender, text neobsahuje žádné teoretické ukotvení a pracuje s velice limitovaným počtem akademické literatury. Znovu bych ráda zdůraznila, že právě Critical terrorism studies nabízejí široký rámec teoretických přístupů, ontologických podnětů a směrů, které by tomuto tématu vyhovovaly a mohly jej skvěle podpořit. Právě proto, že se práce věnuje již docela empiricky pokrytému tématu, nabízela by se kritická teorie, která by na téma mohla nazírat nově a poskytnou čtenáři*ce novou perspektivu či odhalit nové aspekty propojení genderu a sebevražedného terorismu. Bohužel bez toho je práce plochá, neukotvená a místy sama reprodukuje stereotypy, vůči kterým se plánovala vyhradit (např. používá generické maskulinum, místy nepodloženě vynáší soudy o genderovaných aspektech sebevražedného terorismu). Jeden příklad za všechny: v závěru autorka píše: „*Tamilské tygřice sdíleli se svými mužskými kolegy touhu po samostatném státu, avšak na rozdíl od mužů je více motivovaly psychologické faktory a také touha po genderové rovnosti.*“ Tohle je velice silné a současně zplošťující prohlášení, které není ale podložené analýzou a postrádá vysvětlení, co jsou to „psychologické faktory“.

Text bohužel také nepracuje s žádným literature review, nevysvětluje již existující level poznání zkoumaného tématu, ani neukazuje na nedostatky/slepá místa ve výzkumu, které by tato práce mohla zaplnit.

Za třetí, text nepracuje s žádnými primárními daty, nezaujímá žádné metodologické stanovisko, ani neposkytuje originální analýzu. Autorka na začátku textu tvrdí, že v práci je použitý „kvalitativní metodologický přístup“ a že analýza bude uskutečněna na základě „komparativní případové studie“. Takto stanovená metodologie je nedostatečná, protože nenabízí žádnou konkrétní metodu, jak komparativní studie bude realizovaná. Studentka si sice definuje několik parametrů, na základě kterých plánuje komparaci provádět (historický kontext, motivace, gender, taktika a strategie a společenské důsledky), takto definované „proměnné“, jak je studentka nazývá, nemohou v tomto metodologickém rámci fungovat. A co víc, bohužel opět selhávají v jakékoliv originalitě, tyto aspekty sebevražedného terorismu jsou naprosto běžně probírané a již se jim věnuje velké množství literatury (které ale studentka opět nezmiňuje). Součástí těchto „proměnných“ je gender, na to se měl text (vzhledem k tématu) soustředit.

Studentka současně nepracuje s dostatečným množstvím dat, navíc pracuje téměř výhradně (kromě pár rozhovorů ze sekundární literatury, o kterých by se dalo debatovat, zda jsou to data „primární“, jak argumentuje autorka) s daty sekundárními. To se bohužel neshoduje s požadavky na diplomovou práci.

Na základě výše zmíněných problémů, analýza pak samozřejmě selhává. Je velice povrchová, krátká a nepřináší nic jiného než kompilaci sekundární literatury a historického kontextu. Jedním z hlavních zjištění autorky je například, že „*co spojuje obě skupiny je hlavní motivace k teroristickým útokům a tou je pomsta a útlak*“ (str. 44). Samozřejmě, to je přesně základní předpoklad terorismu a jakéhokoliv ozbrojeného odboje vůči státu. Znovu, to bychom se dočetli na druhé stránce jakékoliv učebnice.

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD Univerzita Karlova

V poslední řadě ani závěr tedy neposkytuje žádné hodnotné shrnutí poznatků nebo znovu odkázání na relevantní MV literaturu, kterou by výzkum doplňoval. Potvrzování hypotéz v závěru práce nemá žádné podložení v analýze (ani na to takto stanovená a provedená analýza neměla kapacitu). Autorka například potvrzuje hypotézu, že „Aktivita žen v teroristických skupinách a převážně pak jejich účast na sebevražedných atentátech měla výrazný dopad na vnímání a role žen ve společnosti“. To skutečně skrze tento text není možné potvrdit ani vyvrátit.

Vedlejší kritéria:

K vedlejším kritériím žádné velké výhrady nemám, místy se v práci vyskytují stylistické chyby (dochází k záměně ich/er formy), chybí mezery mezi pasážemi (proto jsem strhla jeden bod za formální kritéria). Ale nic zásadního.

Vyjádření k plagiarismu:

Kontrola nezachytila žádné problémy.

Celkové hodnocení:

Jak je jistě jasné z mého elaborátu, tato diplomová práce selhává na několika úrovních, i když si autorka vybrala zajímavé téma. Role žen v páčání jakékoliv formy politicky/nábožensky motivovaného násilí je v oboru MV skutečně přehlížena i kvůli faktorům, které autorka zběžně zmiňuje: stereotypy a esencializace charakterových rysů obou genderů (například, že ženy jsou od přírody více pečující, mírumilovnější a klidnější). Tato stereotypizace a zneviditelnování žen ve studování konfliktů a bezpečnostních otázkách vede k pokřivení chápání důležitých společenských fenoménů. Bohužel při studiu těchto záležitostí nestačí vzít tradiční téma/fenomén a prostě do toho nějak zamíchat gender. MV feminismus je rozsáhlá a hlubinná teorie a perspektiva, která naprosto mění pohled (v tomto případě na sebevražedný terorismus), nastavuje úplně jiné otázky a nabízí pro jejich zodpovězení konkrétní nástroje a řešení. A to je nutné brát v potaz, protože literatura tyto poznatky skutečně do MV přináší.

Ráda bych ovšem na tomto místě zdůraznila, že tyto základní nedostatky diplomové práce měly být předmětem diskuze studentky s její vedoucí, případně měly být zachyceny již v zárodku při přípravě práce. Samozřejmě nejsem schopná posoudit, do jaké míry se tak skutečně událo.

Také je případně možné (jen teoreticky, bez ohledu na to, že by to mohlo mít dopad na výslednou známku práce) odhlédnout od studentčina individuálního pochybení či přehlížení důležitých aspektů těchto témat a přesunout tuto zpětnou vazbu na systémový level a zamyslet se nad tím, zda studentům a studentkám poskytujeme dostatečné pokrytí těchto kritických přístupů. Nerada bych totiž, aby studentku mé spíše kritické zhodnocení odevzdané práce odradilo od zkoumání MV feministickou/genderovou perspektivou. Obzvláště, když je to tak zajímavé a pestré téma.

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Výsledná známka:

E

Podpis: